

MIKKELI

Mikkelin kaupunki

Varainhankinta- politiikka

Sisällys

Johdanto	1
Yleiset periaatteet	1
Päätöksenteko ja vastuut	1
Rahoitusinstrumentit.....	2
Leasingrahoitus.....	3
Kestävä rahoitus	4
Laina-aika ja lyhennykset.....	6
Vastapuolet.....	6
Riskit ja riskienhallinta	6
Korkosuojauspolitiikka.....	8
Raportointi.....	10

1. Johdanto

Tämän varainhankintapolitiikan tavoitteena on määrittää Mikkelin kaupungin varainhankinnan ja siihen liittyvien riskienhallinnan keskeiset periaatteet. Varainhankinnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä vieraan pääoman hankintaa eli lainarahoitusta investointien rahoittamiseen ja maksuvalmiuden ylläpitämiseen. Pääsääntöisesti investointeihin kohdistuva rahoitus on pitkäaikaista ja maksuvalmiuteen kohdistuva rahoitus lyhytaikaista rahoitusta.

Konsernirahoituksen ja takausten myöntämisen periaatteista on annettu oma erillinen ohjeistuksensa (KV 17.6.2019 § 78).

Hallintosääntöön, konserniohjeeseen sekä konsernirahoitus- ja takausperiaatteisiin päätettävät muutokset voidaan päivittää tähän varainhankintapolitiikkaan talouspalveluiden toimesta teknisenä korjauksena ilman erillisiä päätöksiä.

2. Rahoitustoimen yleiset periaatteet

Rahoitustoimen keskeisenä tavoitteena on kaupungin investointien edellyttämän rahoituksen varmistaminen sekä maksuvalmiuden ylläpitäminen kaikissa markkinatilanteissa. Muita keskeisiä tavoitteita on rahoituksen hankinta hajautetusti, rahoituskustannusten minimointi, rahoituskustannusten vaihtelun tasaaminen pitkällä aikavälillä sekä rahoitusriskien hallinta. Kaupungin varainhankinta pyritään toteuttamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti siten, että riskienhallinta on huomioitu hyväksyttävällä tasolla. Riskienhallinnan kannalta keskeistä on markkinariskin ja maksuvalmiusriskin hallinta.

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan yleiset periaatteet, kaupunginhallitus toimii valtuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti ja talousjohtaja hoitaa rahoituksen käytännön toimeenpanon linjausten ja periaatteiden mukaisesti.

Konserniohjeen mukaisesti valtuusto päättää konsernin rahoituksen tavoitteista ja ohjauksesta. Kuntakonsernin rahoitusta suunnitellaan ja hoidetaan kokonaisvaltaisesti. Kaupunki vastaa konsernin rahoituspolitiikan valmistelusta sekä täytäntöönpano-ohjeista (konserniohje 3.2.)

Vaikka hankintalaki ei koske kaupungin varainhankintaa, Mikkelin kaupunki kilpailuttaa kaikki merkittävät rahoitustarpeensa markkinoilla.

3. Päätöksenteko ja vastuut

Valtuuston tehtäviä koskevaan kuntalain 14 §:ään on lisätty rahoitustoiminnan periaatteista päättäminen. Valtuusto päättää näin rahoituksen hankintaan liittyvien instrumenttien, kuten esimerkiksi johdannaisten käytön perusteista. Valtuustoon tulee jatkossa ottaa toimivaltuuksien lisäksi selkeä kanta siihen, minkä tyyppistä rahoitusta kunta käyttää, millaisia rahoitus- ja johdannaisinstrumentteja voidaan hyödyntää ja minkälaiset riskit ovat hyväksyttäviä.

Kaupunginvaltuusto päättää:

- kaupungin kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteista (hallintosääntö 82 §)
 - o lainan ottamista sekä antamista koskevista periaatteista
 - o antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista talousarvion hyväksymisen yhteydessä
- lisäksi valtuusto päättää kuntalain 14 § perusteella takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta

Kaupunginhallitus päättää (hallintosääntö 82 §):

- lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita
- kaupunginhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.
- kaupungin rahatoimesta

Kaupunginjohtaja päättää:

- talousarviolainan tai joukkovelkakirjalainan ottamisesta valtuuston vuosittain talousarvion yhteydessä tekemän valtuutus päätöksen mukaisesti
- yhdessä talousjohtajan kanssa talousarviolainoihin tehtävistä koronvaihtosopimuksista

Talousjohtaja päättää/vastaa:

- rahatoimen käytännön hoitamisesta (hallintosääntö 82 §)
- konsernin ylimääräisen likviditeetin tuoton maksimoinnista ja rahaliikenteen kehittämisestä (konserniohje 3.2).
- konsernin lainakustannusten minimoinnista (konserniohje 3.2).
- konserniyhtiöiden lainasopimusten teosta kaupunginjohtajan kanssa tarjoutusten tultua konserniyhtiöissä hyväksytyksi kaupunginhallituksen valtuuttamana (konsernirahoitus- ja takausperiaatteet)
- konsernilaina-asiakirjojen valmistelusta, vakuusjärjestelyistä ja hallinnoinnista sekä lainojen lyhennysten ja korkojen laskutuksesta, joita talouspalvelut hoitaa (konsernirahoitus- ja takausperiaatteet)

Konserniohjeessa, hallintosäännössä ja konserni- ja elinvoimapalveluiden toimintasäännössä on lisäksi käsitelty tarkemmin kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja talousjohtajan muista päätöksentekoon liittyvistä asioista.

4. Rahoitusinstrumentit

Vieraan pääoman hankinta jaetaan lyhytaikaiseen (alle 1 v) ja pitkäaikaiseen rahoitukseen (yli 1 v). Lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta tasapainottamalla turvataan Mikkelin kaupungin rahoituksen riittävyys muuttuvissa olosuhteissa. Alla on listattu mahdollisia rahoitusinstrumentteja käytettäväksi kaupungin rahoitustoiminnassa:

Lyhytaikainen rahoitus

- kuntatodistukset
- tililimiitit
- velkakirjalainat
- konsernitili

Ensisijainen lyhytaikaisen rahoituksen lähde kaupungin omassa toiminnassa on kuntatodistukset.

Kuntatodistukset ovat velkasitoumuksia, jotka kaupunki on laskenut liikkeelle. Ennen kuntatodistusten liikkeelle laskua, kaupunki tekee kuntatodistusohjelman erikseen rahoituslaitoksen, kuten pankin tai muun järjestäjän kanssa. Kuntatodistusohjelmassa sovitaan tarkemmat ehdot, kuten juoksuaika ja kuntatodistusten limiitti eli yhteisarvo. Mikkelin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 10.12.2007 §153 talousarvion yhteydessä puitteet kaupungin kuntatodistusohjelmalle. Kaupunginjohtajan päätöksellä 23.09.2008 § 58 on tehty muutoksia rahoituslaitoksien ja kaupungin kuntatodistusohjelmaan sekä kuntatodistuksien käyttöä koskevaan ohjeistukseen. Sen mukaan rahoituslaitoksilta haettujen kuntatodistuksien kokonaismäärä voi olla enintään 120 miljoonaa euroa ja yksistään kustakin rahoituslaitoksesta enintään 80 miljoonaa euroa (ensisijaisesti haetaan enintään 30 miljoonaa euroa rahoituslaitoskohtaisesti). Kuntatodistuksien käytön sisäisestä seurannasta vastaa talousjohtaja.

Mikkelin kaupunki voi käyttää lyhytaikaisessa rahoituksessaan myös pankkien luotto- tai tililimiittejä.

Tytäryhteisöt, joiden rahoitus- ja sijoitustoiminnan keskittämällä on kaupunkikonsernin kannalta saavutettavissa taloudellisia hyötyjä, liittyvät konsernitilin käyttäjiksi, ellei esimerkiksi osakassopimuksista tai yhtiöiden toiminnan erityispiirteistä muuta johdu. Tytäryhteisöt sijoittavat konsernitilille lyhytaikaiset rahavaransa ja vastaavasti konserni antaa lyhytaikaista lainaa.

Pitkäaikainen rahoitus

- velkakirjalainat
- joukkovelkakirjalainat
- leasing-rahoitus

Kaupungin pitkäaikainen vieraan pääoman hankinta järjestetään ensisijaisesti velkakirjalainoilla. Lisäksi voidaan käyttää joukkovelkakirjalainoja sekä perustellun harkinnan mukaisesti leasing-rahoitusta. Kaupunki voi ottaa kiinteä- tai vaihtuvakorkoisia lainoja.

Joukkovelkakirjalaina on kaupungin liikkeeseen laskema laina, jota voidaan myydä sijoittajille. Joukkovelkakirjalainat ovat velkakirjoja, joilla lainan liikkeeseenlaskija lainaa varoja sijoittajilta, ennalta määrättyksi ajaksi. Joukkovelkakirjalainan erääntyessä maksetaan liikkeellelaskussa kerätty pääoma takaisin sijoittajille. Velkakirjalainasta yleisesti maksettava korko voi olla joko kiinteää (ns. kuponkikorko) tai vaihtuvaa korkoa (viitekorko + marginaali).

Kulloinkin valittavan rahoitusmuodon ratkaisee kustannustehokkuus, riskien hallinta, ratkaisun selkeys ja toiminnallisuus.

5. Leasingrahoitus

Perinteisten rahoitusinstrumenttien lisäksi Mikkelin kaupunki voi perustellun harkinnan mukaisesti käyttää hankintojen ja investointien rahoittamiseen myös leasingrahoitusta. Leasingrahoitusta käytetään pääasiassa elinkaaren hallintaan liittyvien syiden vuoksi. Jos hankinta toteutetaan leasingrahoituksella, tulee erityistä huomiota kiinnittää koko sopimuskauden aikaiseen kustannukseen sekä sopimusehtoihin. Erityisesti mahdollinen ennakonkorko, päivävuokra ja laskutuspalkkiot tulee huomioida tarkasteltaessa vaihtoehtojen kokonaistaloudellisuutta. Samoin leasingjärjestelyn mahdollisen ennenaikaisen purkamisen kustannuksiin tulee kiinnittää huomiota sopimusta tehtäessä.

Kokonaisarvoltaan yli 50.000 euron leasing sopimukseen tulee ennen niiden solmimista pyytää talousjohtajan hyväksyntä. Leasingrahoitus hankitaan ensisijaisesti kaupungin solmimien puitesopimusten kautta, sillä niiden ehdot on kilpailutettu ja katselmoitu jo ennalta. Perustellusta syystä leasingrahoituksen hankkiminen myös muuta kautta on kuitenkin mahdollista. Tällöin rahoituksen hintaan ja ehtoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lisätietoja ja opastusta asiaan saa talouspalveluista.

Solmituista leasing-sopimuksista on aina ilmoitettava talouspalveluihin.

Keskeisimmät leasingrahoitusmuodot on eritelty alla.

Rahoitusleasing

Rahoitusleasing on pitkäaikaista vuokraamista, jossa rahoituskohteet hankitaan myyjältä rahoittajan omistukseen ja vuokrataan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella kohteen käyttäjälle (vuokralleottajalle). Leasing ei sido pääomia omistamiseen. Vuokralleottajalla on omaisuuteen käyttöoikeus sopimuksen mukaisesti ja vuokralleottaja maksaa sopimuskaudella vain rahoituskohteen käytöstä. Vastuu leasingkohteesta vuokrauksen jälkeen on vuokralleottajalla. Vuokralleottaja voi vuokra-ajan päätyttyä lunastaa vuokrauksen itselleen sovitulla jäännösarvolla, osoittaa vuokrakohteelle ostajan tai sopia jatkovuokrauksesta. Rahoitusleasing on nimensä mukaisesti rahoitusmalli, mutta sillä ei voida ulkoistaa omistamiseen liittyviä riskejä tai kaupungin velvoitteita rahoittajalle. Rahoitusleasing jakautuu irtaimen käyttöomaisuuden rahoitusleasingiin sekä kiinteistöleasingiin.

Irtaimen käyttöoikeuden leasing koskee esimerkiksi erilaisten koneiden, lääketieteen laitteiden, kalusteiden, ajoneuvojen sekä IT- ja toimistolaitteiden pitkäaikaista vuokraamista. Rahoituslaitosten kanssa on yleensä mahdollisuus laatia puitesopimus eli rahoituslimiitti, jossa sovitaan kaupalliset ehdot sekä hankkeiden käytännön toteutus ja jonka puitteissa leasinghankkeita voidaan toteuttaa.

Kiinteistöleasing on rakennusinvestoinnin rahoitusmuoto, jossa vuokralleottaja vuokraa kohteen rahoittajalta ja maksaa rahoittajalle pääomavuokraa sopimuskauden ajan. Sopimuskauden jälkeen vuokralleottaja vastaa jäännösarvosta lunastaen kohteen, osoittaen kohteelle ostajan tai sopien uuden leasingvuokrauksen. Tyypillisesti vuokra-aika on noin 20 vuotta ja jäännösarvo sopimuskauden jälkeen noin 20–50 %. Yleensä leasingmaksut tulevat maksuun vasta, kun kohde on valmis ja maksut sisältävät rakentamisen aikaisen rahoituksen. Lyhennysohjelmana on annuiteettilyhennys. Leasingista kirjataan tuloslaskelmaan käyttötalouden kuluna pääomavuokra ja taseen liitetietoihin pitkäaikaisen vuokravastuun arvo. Leasing sopimuksen päättyessä rakennuksen jäännösarvo tulee kirjattavaksi taseen pysyviin vastaaviin kaupungin lunastaessa kiinteistön.

Käyttöleasing

Käyttöleasingissä leasing sopimukseen sisältyy tyypillisesti laajemmin erilaisia palveluita ja rahoitusleasingistä poiketen käyttöleasingissä vastuu leasingkohteesta on vuokrasopimuksen jälkeen vuokralleottajalla.

6. Kestävä rahoitus

Suomi on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) saavuttamiseen sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Työtä SDG-tavoitteiden saavuttamiseksi ohjaa YK:n Agenda 2030 -ohjelma, jossa korostetaan, että toimeenpanon tavat ovat yhtä tärkeitä kuin itse tavoitteet. Kestävän kehityksen tavoitteissa korostuvat köyhyyden poistaminen sekä taistelu eriarvoistumisesta ja ilmastonmuutosta vastaan.

Euroopan komissio on myös hyväksynyt toimenpidepaketin, jolla pyritään lisäämään kestäviin toimintoihin suunnattua rahoitusta kaikkialla Euroopan unionissa. Näiden toimien myötä markkinat voivat suunnata investointejaan uudelleen kestävämpiin hankkeisiin, joilla edistetään Euroopan ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä.

Keskeinen osa eurooppalaista kehitystä on EU Taksonomia-asetus, jonka tarkoituksena määrittää ympäristön kannalta kestäviä taloudellisia toimintoja eri sektoreilta ja toimialoilta. Päämääränä on myös harmonisoida nykyisiä pitkälti rahoittajakohtaisia viitekehyksiä.

Taksonomia kattaa kuusi ympäristötavoitetta:

1. ilmastonmuutoksen hillintä (esim. uusiutuvan energian tuotanto, puhdas liikenne)
2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen (esim. tulvaesteet, erilaiset hälytysjärjestelmät)
3. vesi- ja merivarojen suojeleminen (esim. veden puhtauden suojeleminen)
4. kiertotalouden edistäminen (esim. materiaalien tehokkaampi uudiskäyttö, tuotteiden elinkaaren pidentäminen)
5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen (esim. muiden kuin kasvihuonekaasujen vähentäminen)
6. ekosysteemien ja biodiversiteettien suojeleminen (esim. kestävä maataloustoimet, kestävä metsätalous)

Yksikään taksonomian mukainen toimi ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa yhdellekään ympäristötavoitteista (Do No Significant Harm- periaate). Lisäksi jokaisen taksonomian mukaisen toimen on täytettävä sosiaaliset vähimmäissuojatoimet. Nämä ehdot tarkoittavat sitä, että vaikka toiminta olisi ympäristötavoitetta tukevaa toimintaa, mutta se aiheuttaa merkittävää haittaa jollekin ympäristötavoitteelle tai rikkoo esimerkiksi ihmisoikeuksia, ei se voi olla taksonomian mukainen.

Investointeja voidaan rahoittaa kestävällä rahoituksella, mikäli investoinnin ominaisuudet soveltuvat kestävä rahoituksen ehtoihin ja rahoituksen saatavuus ja ehdot ovat kilpailukykyisiä. Kestävän rahoituksen hankkeella asettamat vaatimukset tulee huomioida investointihankkeissa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Esimerkiksi vihreää rahoitusta, mikä on yksi kestävä rahoituksen muodoista, voi tyypillisesti hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia ja samalla vihreä rahoitus on osoitus kunnan panostuksista ympäristön hyvinvointiin. On myös hyvä huomioida, että kestävien kriteerien pohjalta suunniteltu ja toteutettu hanke on todennäköisesti myös vähäriskisempi suhteessa tuleviin ympäristö- ja ilmastonmuutoshaasteisiin ja edut heijastuvat siten myös rahoituksen saatavuuteen ja hinnoitteluun. Vihreä rahoitus on tyypillisesti tavallista laina- tai leasingrahoitusta edullisempaa ja tuo näkyvyyttä rahoitetuille hankkeille.

Vihreällä rahoituksella rahoitettavat hankkeet voivat kuulua esimerkiksi johonkin näistä alueista:

- uusiutuva energia
- kestävä joukkoliikenne
- kestävä rakentaminen
- vesi- ja jätevesihuolto
- energiatehokkuus
- jätehuolto
- ympäristöhoito

Vihreälle rahoitukselle tehdään tyypillisesti hankearviointi, jossa arvioidaan hankkeen ympäristövaikutukset.

Mikkelin kaupungin tavoitteena on suunnitella investoinnit lähtökohtaisesti siten, että ne mahdollistaisivat kestäväen rahoituksen kriteerien täyttymisen ja kestäväen rahoituksen hyödyntämisen

7. Laina-aika ja lyhennykset

Mikkelin kaupungin investoinnit ovat vaikuttavuudeltaan tyypillisesti pitkäkestoisia ja siten investointien rahoittamiseksi pitkät laina-ajat ovat perusteltuja. Lainojen takaisinmaksuissa voidaan käyttää tasa-, annuiteetti- tai kertalyhenteisiä ohjelmia. Lainasalkun osalta tavoitellaan lainojen erääntymisen hajauttamista.

Pitkäaikaiset lainat nostetaan lähtökohtaisesti 5–25 -vuotisina ja tasalyhenteisinä. Markkinatilanteen ja lainasalkun kokonaisarvion mukaan voidaan pyrkiä hyödyntämään myös muita rakenteita, kuten esimerkiksi kertalyhenteisiä lainoja. Lainojen ennaikainen takaisinmaksu on myös mahdollista, mikäli markkinatilanne tai taloustilanne sen mahdollistaa. Tällöin on huomioitava rahoitussopimuksen ehdot ennaikaisesta takaisinmaksusta.

8. Vastapuolet

Vastapuolena rahoittajaksi hyväksytään luotettava taho, jotka ovat lähtökohtaisesti Suomessa toimivat liikepankit sekä erityisluottolaitokset Kuntarahoitus, EIB ja NIB.

Talusojohtajan harkintaan perustuen voi vastapuolena olla myös muita tunnettuja ja vastuullisia tahoja liittyen leasing-rahoitukseen (vähäiset kone- ja laitehankinnat) ja maksuliikenteeseen.

9. Riskit ja riskienhallinta

Varainhankinnan riskit jakautuvat markkinariskiiin (korkoriski ja valuuttariski), maksuvalmiusriskiiin (saataavuus- ja jälleenrahoitusriski) sekä vastapuoliriskiiin.

Riskeiltä pyritään suojautumaan mm. hajauttamalla rahoitusta laina-ajan pituuden, lyhennysohjelman, rahoituslähteen- ja -markkinan sekä korkoperusteen mukaan.

Riskimatriisi

Riski	Riskiltä suojautuminen
Markkinariski - Korkoriski: Rahoituskustannusten muutos - Valuuttariski: Valuuttakurssien vaikutus lainoihin tai sijoituksiin	- Korkosuojaus, laina-aikajakauma ja korkosidonnaisuusjakauma - Varainhankinta euromääräisenä
Maksuvalmiusriski: - Maksuvalmius ei riitä lainanhoitoon ja muiden kulujen maksuihin - Saatavuusriski: Rahamarkkinatilanteen aiheuttama rahan saatavuuden vaihtelu - Jälleenrahoitusriski: Erääntyvä rahoitus on rahoitettava uudelleen ja rahan saatavuus vaikeutunut tai hinta noussut	- Maksuvalmiuden ylläpito maksuliikenneteileillä. - Kassavarojen sijoittaminen sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti - Rahoitusvaihtoehtojen monipuolinen hyödyntäminen ja likviditeetin ylläpito - Maturiteettirakenteen hajautus
Vastapuoliriski: - Vastapuoli ei täytä sopimusvelvoitteitaan ja varojen saaminen vaikeutuu	- Rahoitus- ja markkinatoimenpiteet vain etukäteen hyväksytyjen ja luotettavien vastapuolien kanssa

Markkinariski

- Korkoriskiä syntyy, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat kaupungin rahoituskustannuksiin. Korkoriski realisoituu vaihtuvakorkoisen lainan osalta korkotason noustessa tai kiinteäkorkoisen lainan osalta korkotason laskiessa. Korkoriski koskee olemassa olevaa lainakantaa, jälleenrahoitettavaa lainakantaa sekä uusia lainoja.
 - o Korkoriskiä vastaan suojaudutaan yksinkertaisilla korkosuojausinstrumenteilla,
 - o Korkoriskiä voidaan hallita korkosidonnaisuusjakaumalla (hajauttamalla lainasalkkua kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin), laina-aikajakaumalla (hajauttamalla lainojen eräpäiviä ja lyhennyksiä tasaisesti eri ajankohtiin) sekä korkosuojauksilla.
- Valuuttariski syntyy, kun otetaan velkaa tai sijoitetaan muussa kuin omassa kotivaluutassa. Valuuttariskin ottaminen edellyttää sen ottajalta korkojen, kurssien ja inflaation välisten riippuvuuksien ymmärtämistä. Valuuttariskiä hallitaan keskittymällä varainhankinnassa euromääräisiin rahoitusinstrumentteihin.
 - o Mikkelin kaupunkikonserni rahoittaa toimintansa euroissa ja Mikkelin kaupunki ei lähtökohdaisesti ota varainhankinnassa lainkaan valuuttariskiä.

Maksuvalmiusriski

Kaupungin maksuliikenneteileillä pidetään rahavaroja päivittäisen maksuvalmiuden ylläpitämiseksi. Lyhytaikaisiin sijoitustarpeisiin käytetään konsernitiliä (Konserniohje 3.3.).

Saatavuusriskillä tarkoitetaan rahamarkkinatilanteen aiheuttamaa rahan saatavuuden vaihtelua. Huonossa markkinatilanteessa rahan saatavuus vaikeutuu.

- Saatavuusriskiä hallitaan hyödyntämällä rahoitusvaihtoehtoja monipuolisesti.
 - Saatavuusriskin hallitsemiseksi Mikkelillä tulisi olla likviditeettiä eli kassavaroja enintään seuraavan 30 päivän tarpeiden kattamiseksi.
- Jälleenahtoisriski liittyy erääntyvään rahoitukseen, joka on rahoitettava vieraalla pääomalla edelleen. Jälleenahtoisriski realisoituu esimerkiksi tilanteissa, joissa investoinnin kesto on pidempi kuin laina-aika. Jälleenahtoisriskin realisoituessa rahoituksen (erityisesti pitkäaikaisen) saatavuus markkinoilta voi vaikeutua tai sen hinta on merkittävän korkea johtuen esimerkiksi lainanottajan alentuudesta luottokelpoisuudesta tai rahoitusmarkkinoiden häiriöistä. Pitkät laina-ajat lisäävät kassavirtojen ennustettavuutta, mutta pitkäaikainen rahoitus on kalliimpaa kuin lyhytaikainen, jossa jälleenahtoisriski on suurempi.
- Jälleenahtoisriskiä minimoidaan lainasalkun maturiteettirakenteen hajautuksella.

Vastapuoliriski

- Vastapuoliriskillä tarkoitetaan, että vastapuoli ei täytä sopimusvelvoitteitaan ja tämän seurauksena Mikkelin kaupungilta jää varoja saamatta.
- Vastapuoliriskin hallitsemiseksi Mikkelin tekee rahoitus- ja markkinatoimenpiteitä vain erikseen nimeämiensä sallittujen vastapuolien kanssa.
 - Myönnettävien takausten osalta vastapuoliriskejä hallitaan mm. edellyttämällä riittävät vastavakuudet. Asiaa käsitellään tarkemmin Konsernirahoitus- ja takausperiaatteet -ohjeessa (KV 17.6.2019 § 78).

10. Korkosuojauspolitiikka

Korkojen suojauksella pyritään vakaaseen ja ennustettavaan rahoituskustannusten tasoon. Korkoriskiltä voidaan suojautua sitomalla osa lainoista kiinteäkorkoisiksi, laina-aikajakaumalla tai tekemällä koronvaihtosopimuksia, korko-optioita ja näiden yhdistelmiä. Johdannaisten käytön tarkoituksena on lainasalkun korkoriskin hallinta eli johdannaisia on syytä käyttää vain suojaamistarkoituksissa. Johdannaisten käyttö mahdollistaa rahoituksen hankkimisen ja riskien hallinnan erottamisen toisistaan. Laina voidaan sopia valitun rahoittajan kanssa ja korkoriskiä voidaan hallita erillisellä johdannaissopimuksella, jolloin sen tarjoaja voidaan kilpailuttaa tarvittaessa erikseen. Johdannaissopimuksissa osapuolena tulee olla hyvän luottokelpoisuuden omaavat koti- tai ulkomaiset rahoituslaitokset. Mahdollisen negatiivisen viitekoron aiheuttama tosiasiallinen kustannusvaikutus tulee ottaa huomioon suojausia tehtäessä.

Johdannaissopimus mahdollistaa, mutta ei velvoita, johdannaissopimuksen tekemisen korkosuojausta varten suojauspolitiikan periaatteita noudattaen. Johdannaissopimuksessa sovitaan niistä yleisistä ehdoista, joita sovelletaan pankin tai rahoituslaitoksen kanssa tehtäviin johdannaissopimuksiin.

Sallitut korkosuojausmenetelmät:

- Kiinteä korko
- Vaihtuva korko
- Koronvaihtosopimus
- Korkokatto, korkolattia tai korkoputki tai muu näihin rinnastettavissa oleva korko-optiosopimus

Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa kaupungin kulloinenkin korkonäkemyks, markkinatilanne sekä lainamäärä ja sen ennustettu kehitys. Johdannaisinstrumenteilla voidaan käyttää myös kiinteäkorkoisen lainan muuttamiseksi vaihtuvakorkoiseksi.

Lainasalkun suojausaste:

- Suojausasteella tarkoitetaan korkosuojattujen lainojen osuutta koko lainasalkusta. Suojatuksi katsotut lainat voivat olla kiinteäkorkoisia lainoja tai vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka ovat muutettu johdannaisinstrumenteilla kiinteiksi. Mikkelin kaupungin lainasalkun suojausasteen tulee olla kulloisellakin taloussuunnittelukaudella vähintään 35 %.
- Tavoiteltua suojausastetta tarkennetaan vuosittain talousarviossa.
- Tavoitetasoista voidaan poiketa perustellusta syystä, mikäli markkinatilanne sen sallii.
- Lainasalkkuun luetaan mukaan kaikki rahoitusinstrumentit lukuun ottamatta leasingrahoitusta (esim. velkakirjalainat, joukkovelkakirjalainat).

Rajoitukset korkosuojauksen suhteen

Viitekoronvaihtosopimus tai koronvaihtosopimus voidaan tehdä ennen siihen liittyvän lainan nostoa vain, jos lainan nostosta on tehty vähintään periaatetason linjaus taloussuunnitelmassa. Viitekoronvaihtosopimuksia ja koronvaihtosopimuksia voidaan käyttää vain yhdessä nimellispääomaltaan samansuuruisen lainan kanssa.

Korkosuojauksen tekemisvaltuudet

Korkosuojauksia voivat tehdä kaupunginjohtaja ja talousjohtaja. Talousjohtaja informoi hyvän hallintotavan mukaisesti kaupunginjohtajaa suojausten tekemisen suunnittelusta ja valmistelusta, koska kaupunginjohtaja allekirjoittaa korkosuojaussopimukset. Valtuutetuilla henkilöillä on myös oikeus purkaa tai muuten muokata tekemiään korkosuojauksia pitäytyen em. rajoissa.

11. Tytäryhteisöjen rahoitus

Tytäryhteisöt noudattavat konsernijohtajan antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja sen järjestämisessä (konserniohje 3.1.).

Tytäryhteisöt vastaavat oman taloutensa hoitamisesta ja konsernin rahoituspolitiikan tukemisesta noudattamalla yhteisiä pelisääntöjä. Tytäryhteisöt, joiden rahoitus- ja sijoitustoiminnan keskittämisenä on kaupunkikonsernin kannalta saavutettavissa taloudellisia hyötyjä, liittyvät konsernitilien käyttäjiksi. Kaupungin talousjohtaja vastaa konsernin ylimääräisen likviditeetin tuoton maksimoinnista ja rahaliikenteen kehittämisestä (konserniohje 3.2.). Tapauskohtaisen harkinnan käyttäminen konsernin laajuisissa asioissa on suotavaa.

Menestyksellisen lainahallinnan toteuttamiseksi tytäryhteisön tulee ennen lainoituksen hakemista ilmoittaa konsernin rahoitusjohtajalle lainatarpeesta, jotta on mahdollista arvioida, onko rahoitus järjestettävissä kaupungin hallinnoimasta konsernipankista. Konsernijohto voi myös kilpailuttaa lainatarjoukset yhdessä, mikäli niin sovitaan. Tytäryhteisöt sijoittavat konsernitilille lyhytaikaiset rahavaransa ja vastaavasti konserni antaa lyhytaikaista lainaa (konserniohje 3.4.).

Tytäryhteisö raportoi kaupungille toimintansa ja taloutensa kehittymisestä konsernijohton määräämällä tavalla. Tytäryhteisön on lisäksi raportoitava erikseen, mikäli sen toiminta ei vastaa asetettuja tavoitteita. Tytäryhteisöt toimittavat tilinpäätöksensä konsernijohton antamien ohjeiden mukaisesti (konserniohje 4.5.).

Tytäryhtiöillä on konserniohjeen mukaan velvollisuus pyytää kaupungin ennakkokantaa mm. silloin, kun kyseessä on merkittävä lainan otto/anto tai vakuuden antaminen.

Kaupungin tarjoaman konsernirahoituksen tavoitteena on konsernin kokonaistaloudellisesti edullisempi rahoitus. Konsernilainoja myönnetään ainoastaan kaupungin 100-prosenttisesti omistamille tytäryhtiöille. Konsernirahoituksen periaatteet on määritelty tarkemmin omassa ohjeistuksessaan (KV 17.6.2019 § 78).

12. Raportointi

Varainhankinnasta raportoidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Raportointia tehdään myös talouden seurantaraportoinnin yhteydessä sekä aina, mikäli tapahtuu merkittäviä muutoksia lainojen, ja niitä suojaavien johdannaisten yhteenlasketun nettoposition ja markkinakorkojen potentiaalisten muutosten vaikutuksesta rahoitusmenoihin ja tuloslaskelmaan.